

Deeltijdwerkers doen er graag

Kleine zelfstandigen met een deeltijd baan in loondienst rukken op. In tien jaar tijd zijn hun aantal verdubbeld. „Ze willen zelf invulling geven aan hun kennis en ontwikkeling.”

F abian Dekker wijst naar een stijgend, roze lijntje in een grafiek en zegt: „Dit is de toekomst van de arbeidsmarkt.” Het klinkt een beetje plechtig, op de zolder van het Verwey-Jonker Instituut in Utrecht.

De arbeidssocioloog heeft het over ‘hybride zzzp’ers’. Dat zijn zelfstandigen zonder personeel die ook ergens in loondienst zijn. ‘Deeltijds loonslaven’ dus, want zeker in crisistijd is een vast inkomen wel prettig. Tenminste, dat is het beeld.

Klopt niet, zegt Dekker. Met statistische gegevens en twintig diepte-interviews heeft hij een profiel opgesteld van de hybride zzzp’er. Er is nog weinig onderzoek gedaan naar deze nieuwe groep werkers.

Sinds de millenniumwisseling is het aantal hybride zzzp’ers verdubbeld tot circa 180.000 personen, volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Hun aandeel in de werkende beroepsbevolking is sinds medio jaren ’90 gegroeid van 1,7 naar 2,4 procent. Dekker: „De toename is gestaag, maar autonoom. Los van de

economische golfbewegingen.”

In tegenstelling tot de bonte mix zzzp’ers vormen hybride zelfstandigen een zeer homogene groep: hoogopgeleid, bijna evenveel mannen als vrouwen (gemiddeld 41 jaar) en met name werkzaam in de zorg en het onderwijs, en ook wel in de handel en zakelijke dienstverlening.

De groei zit niet in de hele groep hybride zzzp’ers. Het gaat specifiek om mensen die het grootste deel van de week in loondienst werken en in tweede plaats zelfstandig ondernemer zijn – niet andersom.

En wat zoeken zij in het zzzp-schap? „Authenticiteit”, zegt Dekker. „Het klinkt misschien zweverig, maar ze beginnen naast hun werk een onderneming om iets te kunnen doen wat ze écht leuk vinden, om zichzelf te kunnen ontplooiën.”

„Ik kan doen wie ik ben”, zei bijvoorbeeld een man van 38 jaar in het onderzoek: „Mooi, he. Taalkundig klopt het misschien niet, maar je weet precies wat hij bedoelt. Het is een vrijheidsideaal. Ik zie het als een uiting van de individualisering,

vooral onder hogeropgeleiden. De kerk, de politieke zuilen en vakbonden hebben allemaal terrein verloren. Mensen moeten nu zelf hun arbeidsbestaan zin geven.”

Een bevestiging ziet Dekker in het feit dat de man/vrouw-verhouding onder hybride zzzp’ers vrijwel gelijk is. „Het mechanisme, de hang naar authenticiteit, is seksneutraal. In de hele groep zzzp’ers zitten traditioneel meer mannen. Dat komt door typische mannenberoepen in de agrarische sector en de bouw.”

I nkomenszekerheid blijft wel een van de redenen om loondienst en ondernemerschap te combineren. Het is alleen niet de hoofdreden, volgens Dekker. „Hybride zzzp’ers vormen geen crisisverschijnsel. Anders zou de groei niet zo gelijkmatig zijn geweest door de jaren.”

Linde Gonggruij, directeur van FNV Zelfstandigen, herkent zich in Dekkers conclusies: „Er is een hele discussie over de groei van het aantal zzzp’ers”, zegt ze. „Die mensen zijn arm of hebben beroerde arbeidsom-

standigheden, hoor je dan. Helemaal niet. Ze kiezen voor vrijheid. Dat zeggen wij al heel lang. Zzzp’ers willen zelf invulling geven aan hun kennis en ontwikkeling. Kijk ook hoe star en rigide cao’s zijn vormgegeven. Zzzp’ers willen regie over hun arbeidsvoorwaarden.”

Jeroen Sakkers is kritisch. Hij is directeur van online platform Victor Mundi dat zelfstandigen peilt in de ZZZP Barometer. Sakkers: „De echte reden voor het hybride ondernemerschap blijft risicospreiding, denk ik. Alleen durven mensen dat misschien niet te zeggen tijdens interviews. Je gaat wel wat voor jezelf doen, omdat je het leuk vindt. Maar de belangrijkste reden dat je niet voltijds zzzp’er wordt, is dat je drie kinderen hebt, een hypotheek of allebei.”

Marieke Lips, beleidsadviseur bij het Platform Zelfstandige Ondernemers (PZO), ziet hybride zelfstandigen vaker overstappen op het voltijds zzzp-schap. „Eerst maken ze de stap en als ze de zekerheid van een loondienstverband kunnen loslaten, zie je ze afhaken. Dan gaan ze hele-

als zzzp’er wat bij

maal voor de eigen onderneming.”

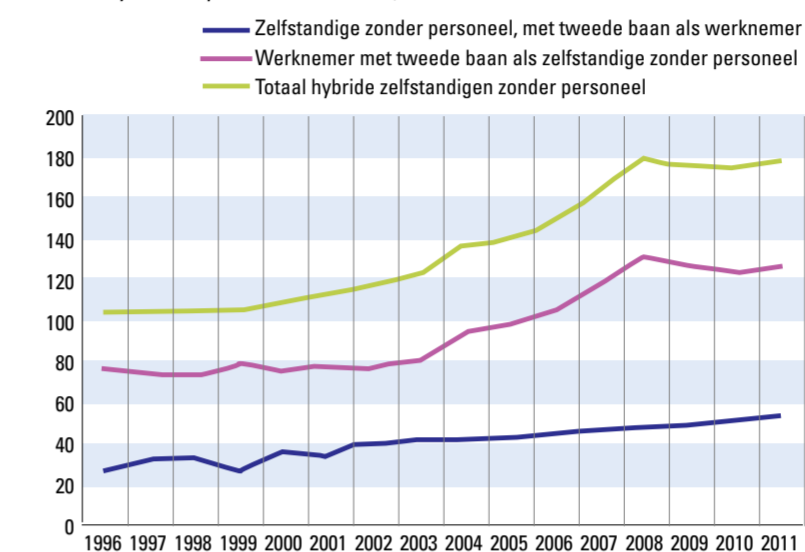
Maar overstappen is lastig in crisistijd. „Veel zzzp’ers verkeren tussen wal en schip in hybride combinaties om toch wat inkomenszekerheid te hebben”, zegt Lips. „Het is een moeilijk ondernemersklimaat en de kredietmogelijkheden zijn beperkter geworden. Het financiële vloekwoord wordt op dit moment onder zzzp’ers vandaan getrokken.”

Exacte cijfers over het aantal hybride zzzp’ers dat voltijds zelfstandig wordt, zijn er niet, reageert Dekker: „Maar het hybride zzzp-schap is geen tussenstation. Uit de interviews kwam juist naar voren dat mensen hier bewust en langdurig voor kiezen. Dat waren geen sociaal-wenselijke antwoorden. Het gaat om hoogopgeleiden met potentie die behoorlijk zeker op de arbeidsmarkt staan. Het blijkt wel uit het feit dat ze hybride zzzp’er worden. Werkgevers staan vaak niet te springen als je zegt: ‘Ik wil twee dagen per week voor mezelf gaan werken.’”

EPPO KÖNIG

Tweede baan als zzzp’er groeit in populariteit

Aantal hybride zzzp’ers in Nederland, x 1.000

NRC 260912 / BG / Bron: CBS

nrcflux

Een smaakvol begin van de dag

Op de ontbijt tafel mag een heerlijke pot thee natuurlijk niet ontbreken. Prachtig om te zien en bijzonder praktisch om te gebruiken. Het kleine Japanse bedrijfje Zero Japan produceert keramieke theepotten van hoge kwaliteit, in heel veel maten en kleuren. Iedere theepot heeft een metalen theezeef die heel gemakkelijk te vullen en te legen is. Dat maakt deze theepotten ideaal voor liefhebbers van losse thee. De praktische vormgeving van de theepotten voorkomt lekken en overstromen.

ZERO JAPAN

NRC Lux presenteert maar liefst 31 verschillende varianten van deze bijzondere theepotten. Bij uw bestelling ontvangt u een gratis zakje heerlijke milde Kukicha-thee.

Gratis
Japanse thee

Voor meer maten en kleuren
bezoekt u onze website.

Foto's
Bob van der Vlist

theepot 580 ml rood, aubergine, taupe, aqua mist, sencha groen, blauw, wit

32,95

Bestel op nrcflux.nl

nrcflux.nl

De rubriek
Help@nrc.nl
verschijnt
volgende week
op deze pagina.

'In het begin nam ik alles aan. Dat kan niet meer'

Rowdy Rabouw (40) werkt al twintig jaar in de torens van Nationale Nederlanden, naast Rotterdam Centraal. Hij maakt onder meer systemen om online offertes voor verzekeringen aan te vragen. Sinds 1996 is hij actief op internet. In zijn vrije tijd bouwde hij vroeger websites voor zichzelf. „Meer halffabricaten dan echte sites”, zegt hij. „Zoals databases met alle uitslagen van de races in de Formule 1. Maar als je alleen voor jezelf blijft aanrromelen, wordt het nooit wat.” In 2004 schreef hij zich in bij de Kamer van Koophandel. Vier jaar later ging hij een dag minder werken om tijd te stoppen in zijn bedrijf double-R webdevelopment. Het hobbyniveau ontstegen, was soms lastig. „Je moet 'nee' gaan zeggen tegen bepaald de klanten. De startende ondernemer of de kleine zzzp'er die in feite een digitale folder willen. Dat vind ik best

moeilijk. In het begin nam ik alles aan, maar dat kan niet meer. Dan doe je dingen die je niet meer wilt doen en die vreselijk veel tijd kosten.” De meeste opdrachten krijgt hij nu via een grafische vormgevers. „Het scheelt tijd, want op deze manier heb ik bijna geen direct klantcontact. Bijkomend voordeel: je hoeft niet meer alles in jip-en-janneketaal uit te leggen.” Qua inkomen is hij erop vooruit gegaan. Een groot deel van de omzet, investeert hij in het bedrijf. „Ik ga graag naar conferenties op mijn vakgebied. In Nederland, in België en Duitsland. Goed om je kennis te vergroten en ideeën te krijgen.” De rest van zijn omzet gaat vooral naar leuke dingen. „Ik ben geen zzzp'er geworden om bakken geld te verdienen. We hebben bijvoorbeeld een nieuwe keuken gekocht en een tuin laten aanleggen.”

'Ik houd juist van de wisselwerking'

Langs de Polderbaan bij Schiphol verrijst op een heuvel een grote poort met led-verlichting. „We noemen het de Main-Poort”, zegt Mathias Lehner (40), architect. „Een soort welkom voor iedereen die in Nederland landt. Geweldige opdracht.” Lehner en zijn vrouw Johanna Günther werken sinds 2004 als zzzp’ers voor hun eigen architectenbureau in Amsterdam. Daarnaast werkt hij drie dagen per week in loondienst bij de BNA, de beroepsvereniging van architecten. Zij werkt tevens als teamleider bij de Hogeschool Amsterdam. Lehner is oorspronkelijk Oostenrijks, Günther komt uit Oost-Duitsland. Hij kwam in 1996 naar Nederland met een beurs om het Hollandse landschap en experimentele woningbouw te bestuderen. Na zijn afstuderen werkte hij voor het Podium voor Architectuur Haarlemmermeer en Schiphol. „Ik heb eigenlijk altijd loondienst met

studie of eigen werk gecombineerd”, zegt hij. „Het leuke is dat je zo over de hele breedte van het vak bezigt bent. En de netwerken die je opbouwt, vullen elkaar mooi aan.” Door die combinatie maakt Lehner wel lange werkweken van zes dagen. „Je hebt een verantwoordelijkheid richting opdrachtgevers. Naast mijn werk bij de beroepsvereniging heb ik echt drie dagen nodig voor het bureau. Maar die verdeel je weer over de werkweek.” Voltijds voor zijn eigen bureau werken, wil Lehner niet. „Ik houd juist van de wisselwerking. Voor mijn baan werk ik in een grotere organisatie en ben ik verantwoordelijk voor één onderdeel, in mijn geval de internationalisering. Als zelfstandige architect zoek je alles uit tot in het kleinste detail uit en ben je verantwoordelijk voor het geheel.”

'Een eigen bureau werd al snel als concurrentie gezien'

Organisatiecoach Eline Trapman (47) miste het contact met klanten. Als manager bij training & adviesbureau SBI in Doorn was ze de laatste jaren vooral druk met het aansturen van collega's. Een eigen bureau beginnen, was voor haar nog een stap te ver. „De ruimte was er ook niet voor bij SBI”, zegt ze. „Het werd al snel als concurrentie gezien.” Trapman stapte over naar de Baak in Driebergen, een opleidingsinstituut voor leiders, ondernemers en professionals. Ze ging weer zelf coachen en begon er in 2010 een eigen bureau naast. „Bij de Baak wordt minder vanuit angst en meer vanuit vertrouwen gedacht”, zegt ze. „De reactie was: begin vooral iets voor jezelf. Dat vergroot ook ons netwerk.” Klanten werven voor haar eigen bureau heeft ze nooit actief gedaan. „Als er een vraag kwam, bood ik hulp.” Zo werkt

Trapman gemiddeld ongeveer vier dagen per week voor de Baak en een dag voor zichzelf. „Het leuke is de afwisseling. Bij de Baak werk je met hoger opgeleiden. Daarbuiten met iedereen, van allerlei niveaus.” Als zelfstandig coach heeft ze ook als persoon kunnen groeien, zegt ze. „Je wordt gedwongen een eigen visie op leren en ontwikkeling te vormen. Het brengt je op plekken waar je eerder nooit aan dacht. En het blijft heel gaaf als klanten zeggen: 'Ik wil jou als coach.'” Dit jaar kregen zij en een compagnon een pretpark als klant. Een grote klant – waarvoor ze vertrouwen gedacht”, zegt ze. „De naam voor het bureau heeft ze al: Terzijde Terzake. „Omdat ik dingen die terzijde lijken terzake breng. En dan zeggen klanten: 'Oh ja, dát is het probleem.'”